

УДК 711.5

Є.О. Одінцова, асп., ЗНТУ, м. Запоріжжя

**МЕТОДОЛОГІЯ ПРОБЛЕМАТИКИ
РЕКОНСТРУКЦІЇ ІСНУЮЧИХ ЗОН
РЕКРЕАЦІЇ ПРИМОРСЬКИХ МІСТ ТА
ФОРМУВАННЯ НОВИХ НА ТЕРИТОРІЇ
КРИМСЬКОГО ПІВОСТРОВА**

Матеріал роботи спирається на загальне дослідження ситуації приморських міст з точки зору їх стану рекреаційних територій, в даний час на території півострова Крим, та визначення основних методологічних принципів реконструкції ландшафтно-рекреаційних зон в наш час. Система зелених насаджень приморських міст Кримського півострова значно відстає від все більш зростаючих потреб городян, тому повинна існувати програма її реконструкції.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: приморське місто, рекреаційні території, півострів, реконструкція, ландшафтно-рекреаційні зони.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Життєву активність міста обумовлюють безліч факторів, у тому числі включеність в загальнодержавну політику, ефективність моделей і методів міського та муніципального управління, компетентність і досвід керівників адміністрації і менеджерів.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження ситуації приморських міст з точки зору їх стану рекреаційних територій, в даний час на території півострова Крим, та визначення основних методологічних принципів реконструкції ландшафтно-рекреаційних зон в наш час.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Історично приморські міста склалися навколо якогось центру – морського порту, торгового кластера, ремісничого виробництва, які у свою чергу

обростали фірмами та підприємствами, що надають необхідні послуги, а також розвивалася сфера дозвілля, розваг і громадського харчування.

Для приморського міста характерна відносно висока щільність населення. Значна кількість міських жителів зайнято в сфері послуг. Люди бачать в такому місті можливості та перспективи для самовдосконалення та самореалізації [1].

Сфери прикладання праці достатньо великі і різноманітні в умовах міського формату життя. Тут концентруються центри професійної підготовки та адаптації до праці. Міська атмосфера характеризується різноманітністю і динамікою міського життя. Однією з часто згадуваних характеристик «міста» став такий критерій, як «темп». Темп – мається на увазі активність міського життя, включає не лише існування людини в робочому режимі, а й способи відпочинку, види та форми проведення вільного часу. Темп - це можливість в короткі терміни отримати нові знання і навчитися використовувати їх для отримання швидкого і ефективного результату. Для сучасного міста важливі темпи зростання населення, темпи будівництва житла, темпи зростання економіки, темпи зростання міських територій.

Основний матеріал. Одна з характеристик приморського міста, окрім його природних ресурсів, - забудова. Як правило, міську забудову відрізняє наявність і переважання висотних і багатоповерхових будівель. У міській архітектурі використовуються різні стильові рішення [2].

За своїм призначенням міські будівлі також різняться. Часто це організована інфраструктура, необхідна для існування конкретного міста і його жителів. Крім необхідних медичних, освітніх, професійних установ, не тільки бажана, а й обов'язкова наявність торгових будинків, культурних та історичних пам'яток.

Приморське місто цікаве для представників творчого середовища, часто стає центром тяжіння культури і мистецтва. У цьому місті концентруються адміністративний, управлінський,

фінансовий, освітній центри. Цінується можливість отримати кваліфіковану медичну допомогу.

Якщо приморське місто розвивається, то спостерігається постійне ускладнення його інфраструктури, розширення меж, а також накопичення культурного капіталу поряд з розвитком соціального.

У містобудуванні приморських міст озеленення є складовою частиною загального комплексу заходів щодо планування, забудови та благоустрою населених пунктів [3]. Теорія і практика вітчизняного озеленення населених міст базується на науково обґрунтованих принципах і нормативах, відповідно до яких передбачається рівномірне розташування серед забудови садів, парків та інших великих зелених масивів, пов'язаних бульварами, набережними, озелененими смугами, які з приміськими лісами і водоймами становлять єдину безперервну систему.

Зелені насадження серед забудови сприяють поліпшенню мезо- і мікроклімату і санітарно-гігієнічних умов: насадження уповільнюють швидкість вітру, затримують пил і аерозолі, поглинають газові домішки з повітря, зменшують силу звукових хвиль і т.п. У населених пунктах вони створюють природне пейзажне середовище [4]. Вищесказане вказує на актуальність проблем організації ландшафтно-рекреаційного середовища приморських міст, зокрема на Кримському півострові.

У процесі розвитку приморських міст змінюється взаємозв'язок їх планувальної організації з елементами природного ландшафту.

Зелені масиви об'єднуються озелененими зв'язками в єдину систему, тим самим, розділяючи місто на кілька частин - формують архітектурно-планувальну структуру приморського міста. Менш великі елементи ландшафтно-системи - яри, балки, перепади рельєфу, водойми тощо, не з'єднуються в яку-небудь систему, просто у вигляді «вкраплень», також дроблять територію приморського міста, але не поділяють його на самостійні освіти. Часто такі елементи у вигляді «клинів» з'єднують центральні

райони міста з його оточенням.

Уся ландшафтно-рекреаційна система приморського міста є елементом інженерної інфраструктури. До неї відносять ряд підприємств, що займаються озелененням, розведенням насаджень, що стежать за порядком і збереженням окремих елементів системи - це Зеленбуду, розплідники зелених насаджень, квітково-парникове господарство і т.д., їхня діяльність спрямована на оновлення зелених насаджень, догляд за ними, ретельний підбір порід пристосованих до даних умов, а також їх селекція і виведення, організація нових територій (скверів, парків, бульварів і т.д.) [5].

Система лінійних садів, бульварів, алей, які збирають і об'єднують людські потоки, пов'язує між собою громадські центри та рекреаційні зони, основні транспортні вузли. Розгалужена мережа озелених пішохідних зв'язків, що доходять до кожного будинку, доповнює систему масового пішохідного руху по приморському місту [6]. Сквери на транспортних площах відіграють важливу в містобудуванні роль, розподіляючи потоки рухомого транспорту.

Приморські міста півострова, розростаючись, нерідко обходять «незручні» для будівництва доли - круті схили, яри, балки, відкоси, заплави річок, санітарно захисні зони і т.п. Ці місця залишалися в міській структурі не забудованими. Заповнення «незручних» територій зеленими насадженнями є кращим рішенням в даній ситуації, якщо організувати в балці невеликий сквер, то тим самим покращиться і санітарно-гігієнічна обстановка міського середовища, і утвориться нове місце для відпочинку городян, і буде додана якась художня виразність території - що в даний час є актуальним питанням.

Таким чином, ми визначили, що ландшафтно-рекреаційне середовище міста сприяє функціональній організації міської території, надаючи їй чіткі межі і обриси, розділяючи на окремі елементи - райони і мікрорайони.

Висновки. Система зелених насаджень приморських міст Кримського півострова значно відстає від все більш зростаючих потреб городян, тому програма реконструкції повинна включати такі пункти:

- генеральна лінія реконструкції даної системи має бути спрямована на збереження існуючих зелених насаджень, підвищення їх рекреаційної ємності шляхом санації даних територій методами сучасного благоустрою;

- захист даних територій від впливу шкідливих факторів автотранспортних магістралей міста (шуму та загазованості);

- захист від необґрунтованого будівництва в паркових зонах будь-яких об'єктів, аж до житлових комплексів;

- постійне омолодження насаджень парків, середній вік яких перейшов рубіж 50 років;

- підвищення загальної площі озеленення приморського міста до рівня 50% і більше.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сухарев С.М. Техноекология та охорона навколишнього середовища: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів/ С.М. Сухарев, С.Ю. Чуднак, О.Ю. Сухарева; 2-ге видання, стереотипне. – Львів: Новий світ-2000, 2005. – 256 с.

2. Демин, М.Н. Управление развитием градостроительных систем/ М.Н. Демин. – К.: Будівельник, 1991. – 185 с.

3. Иконников, А.В. Архитектура города. Эстетические проблемы композиции/ А.В. Иконников. – М.: Стройиздат, 2004. – 214 с.

4. Фильваров, Г.И. Региональный поход и оценка условий развития новых городов/ Г.И. Фильваров. – К.: Будівельник, 1974. – 150 с.

5. Фомін, І.О. Основи теорії містобудування: підручник/ І.О. Фомін. – К.: Наукова думка, 1997. – 191 с.

6. Земельные ресурсы и землепользование в Автономной Республике Крым. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://www.golge.com.ua/dogovora/>. – Назва з екрану.

АННОТАЦИЯ

Материал работы опирается на общее исследование ситуации приморских городов с точки зрения состояния их рекреационных территорий, в настоящее время на территории полуострова Крым, и определение основных методологических принципов реконструкции ландшафтно-рекреационных зон в наше время. Система зеленых насаждений приморских городов Крымского полуострова значительно отстает от все более возрастающих потребностей горожан, поэтому должна существовать программа ее реконструкции.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: приморский город, рекреационные территории, полуостров, реконструкция, ландшафтно-рекреационные зоны.

ANNOTATION

The material is based on the work of a general study of the situation of seaside cities in terms of their state recreational areas on the peninsula of Crimea currently and the definition of the basic methodological principles of reconstruction of landscape and recreational areas in our time. The system of green spaces coastal cities of the Crimean peninsula falls far short of the increasingly growing needs of citizens, so there must be a program of reconstruction.

Keywords: seaside city, recreational areas, peninsula, reconstruction, landscape and recreational areas.